

kirjaamo@minedu.fi
oppivelvollisuus@minedu.fi
Opetus- ja kulttuuriministeriö
PL 29
00023 Helsinki

4.12.2020

Viite: VN/1985/2020 ja VN/1985/2020-OKM-296

Tehyn lausunto ehdotuksesta eräiden valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen

Johdanto

Tehy ry lausuu yhdessä Yhteistyöjäsenjärjestöjen kanssa hallituksen esitys luonnoksesta valtioneuvoston asetusten muuttamisesta liittyen oppivelvollisuuden laajentamiseen ja tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen.

Tehyn lausunto kohdistuu ensisijaisesti ehdotuksiin

- valtioneuvoston asetukseksi ammatillisesta koulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (673/2017) muuttamisesta,
- valtioneuvoston asetukseksi opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annetun asetuksen (986/1998) muuttamisesta sekä
- valtioneuvoston asetukseksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1766/2009) muuttamisesta

Sisältö

9 §. Henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkittävät tiedot

On kannatettavaa, että perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjä kirjaa oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarpeen sekä määrän henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan ja koulutuksen järjestäjällä on velvoite laatia jokaiselle koulutuksen aloittavalle opiskelijalle henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS).

10 a §. Opetuksen ja ohjauksen riittävän määrän arviointi

On ensiarvoista, että lakiin kirjataan opiskelijan oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Ehdotus, että säännöstä ei sovellettaisi, jos opiskelijalla olisi kyseisen tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi aiemmin hankittua osaamista, ei ole perusteltu. Myös edellä mainituissa tilanteissa tulee tehdä opetuksen ja ohjauksen määrän arviointi. Sosiaali- ja terveysalalla on suuria haasteita saada riittävästi opetusta ja ohjausta. Mikä johtuu osin siitä, että työpaikkaohjaajilla ei ole riittävästi resursseja ohjaukseen ja ohjaukseen pätevien työntekijöiden puutteesta. On hyvä, että ehdotettu säännös toisi kuitenkin säädöstasolla näkyväksi lähtökohdan, jota käytettäisiin riittävän opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnissa silloin, kun opiskelijalla ei ole aiemmin hankittua osaamista. Tämä parantaisi opiskelijan oikeusturvaa saada riittävä määrä opetusta ja ohjausta. Kuitenkin myös niiden opiskelijoiden osalta, joilla on aiempaa osaamista, tulee turvata ja varmistaa riittävän opetuksen ja ohjauksen määrä. Koska on mahdollista, että opiskelijalla aiemmasta kokemuksesta huolimatta ole realistinen käsitys omasta osaamisesta.

Aiemmin todettiin, että opetuksen ja ohjauksen määrää tulee arvioida erilaisissa oppimisympäristöissä. Työpaikalla tapahtuva oppiminen voidaan lukea myös erilliseksi oppimisympäristöksi. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen erottaminen erilliseksi kokonaisuudeksi oppimisympäristöistä aiheuttaa sekaannuksia. Sosiaali- ja terveysalalla on isoja haasteita opiskelijan ohjauksen riittävydestä. Tämä taas vaarantaa asiakas- ja potilasturvallisuuden. Siksi tulee säätää työpaikalla järjestettävän koulutuksen ohjaustuntien määrän minimi. Ohjaukseen sisältyy aina jatkuva palaute opiskelijan edistymisestä. Ohjaustuntien minimi määrällä turvataan palautteen saanti ja on itsestään selvää, että jokainen opiskelija tarvitsee ohjausta riippumatta siitä, millaista osaamista hänellä on taustalla.

Tutkinnon perusteissa määritellyt osaamispisteet eivät siis perustu annettavan opetuksen ja ohjauksen määrään, joten osaamispistemäärältään saman laajuiset tutkinnon osat tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueet eivät aina edellyttäisi kaavamaisesti samaa tuntimäärää opetusta ja ohjausta. Tätä tulee täsmentää, jotta tätä ei tulkiteta niin, että tuntimäärää ensisijaisesti pienennetään. Lisäksi tulee seurata ja arvioida, miten usein tuntimäärät ovat suuremmat ja milloin taas pienemmät.

Ehdotetun säännöksen mukaan ammatillisessa perustutkintokoulutuksessa tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen edellyttämän osaamisen hankkimiseksi riittävän opetuksen ja ohjauksen määrä olisi keskimäärin vähintään 12 tuntia osaamispistettä kohti. On huolestuttavaa, että keskimääräiseksi opetuksen määräksi arvioidaan vain 12 tuntia, on selvää, että tästä tulee maksimi. Määrä on ehdottomasti aivan liian matala.

On hyvä, että opetuksen ja ohjauksen tarve voisi olla keskimääräistä suurempi esimerkiksi silloin, kun opiskelijalla on oppimisvaikeuksia tai muuta tavallista suuremman tuen, erityisen tuen tai vaativan erityisen tuen tarvetta. Ammatillisen koulutuksen uudistuksen seurauksena opetus siirrettiin suurelta osin työpaikoille. Näin ollen tulee huomioida työpaikkojen mahdollisuudet antaa opetusta ohjausta enemmän. Todennäköisesti työpaikoilla ei aina ole mahdollista tarjotaan opiskelijalle lisäaikaa työpaikalla tapahtuvaan koulutukseen, koska seuraava opiskelija jo odottaa oman opiskelun alkua työpaikalla. Siksi opetukseen ja ohjaukseen oppilaitoksessa tulee kiinnittää huomiota ja varmistaa, että opiskelijalla on riittävät valmiudet ja osaaminen aloittaa opiskelu työpaikalla.

On tärkeää, että opiskelijanvalmiudet itseopiskeluun arvioidaan huolellisesti. Jos opiskelija ei selviydy itsenäisestä opiskelusta, on vaara, että opinnot eivät etene ja opiskelu keskeytyy. Tämä voi aiheuttaa opiskelijoiden kesken myös eriarvoisuutta. Sosiaali- ja terveysalalla eikä varhaiskasvatuksessa tähän ei ole varaa.

Tutkintokoulutukseen valmentavaan koulutukseen yhdistettäisiin nykyiset perusopetuksen ja toisen asteen tutkintotavoitteisen koulutuksen väliin sijoittuvat nivelvaiheen ammatilliseen koulutukseen valmentava koulutus. On hyvä, että valmentava koulutus kohdistuu myös ammatilliseen koulutukseen. Sosiaali- ja terveysalalla, on hyvä huomioida jo tässä vaiheessa opiskelijan soveltuvuus alalle.

Kansainvälisen vertailtavuuden ja työvoiman liikkuvuuden vuoksi on hyvä, että ECVET-suosituksen mukaisesti ECVET-pisteet tarjoavat täydentävää numeerista tietoa tutkinnoista ja tutkinnon osista. Jotta ECVET-pisteitä käytettäisiin yhdenmukaisesti Euroopan eri maissa, sovelletaan käytäntöä, jonka mukaan virallisessa täysipäiväisessä ammatillisessa koulutuksessa vuoden aikana todennäköisesti suoritettavat oppimistulokset vastaavat 60:tä pistettä.

On hyvä, että opetustoimen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista annettuun asetukseen ehdotetaan lisättäväksi tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta antavan opettajan kelpoisuutta koskevat säännökset.

23 §. Rahoitukseen oikeuttava opiskeluaika

On hyvä, että rahoitukseen liittyvää ohjeistusta on tarkennettu, koska juuri ne opiskelijat, joiden opiskelut ovat viivästyneet, ovat tarvitsevat erityistä tukea ja ohjausta opintoihin. Tarkennetun ohjeistuksen mukaan opiskelija voidaan laskea valtionosuusrahoitteisiin opiskelijoihin myös myönnetyn lisäajan puitteissa. Muutoksen myötä koulutuksen järjestäjät olisivat oikeutettuja saamaan rahoitusta myös niistä opiskelijoista, joille on myönnetty lisäsuoritusaikaa sairauden, vamman tai muun erityisen syyn vuoksi.

Keskeinen sisältö

On hyvä, että valmentava koulutus kohdistuu myös ammatilliseen koulutukseen. Sosiaali- ja terveysalalla, on hyvä huomioida jo tässä vaiheessa opiskelijan soveltuvuus alalle.

On kannatettavaa, että perustutkintokoulutuksessa koulutuksen järjestäjä on velvollinen kirjaamaan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä.

Ei ole perusteltua, että säännöstä opetuksen ja ohjauksen määrän arvioinnista ei sovellettaisi, jos opiskelijalla olisi kyseisen tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen suorittamiseksi sellaisesta aiemmin hankittua osaamista, vastaisi tutkinnon osan tai yhteisen tutkinnon osan osa-alueen ammattitaitovaatimuksia tai osaamistavoitteita joko osittain tai kokonaan ja joka voitaisiin tunnustaa ja tunnustaa.

Opetuksen ja ohjauksen määrä tulee arvioida myös työpaikalla tapahtuvassa koulutuksessa. Työpaikalla tapahtuva oppiminen voidaan lukea myös erilaiseksi oppimisympäristöksi. Työpaikalla tapahtuvan oppimisen erottaminen oppimisympäristöistä aiheuttaa sekaannuksia. Koska ammatillisen koulutuksen uudistuksen myötä koulutus tapahtuu ensisijaisesti työpaikoilla, ne tulee lukea yhtä lailla oppimisympäristöiksi kuten oppilaitos.

Sosiaali- ja terveysalalla on isoja haasteita opiskelijan ohjauksen riittävydestä. Tämä taas vaarantaa asiakas- ja potilasturvallisuuden. Siksi tulee säätää työpaikalla järjestettävän koulutuksen ohjaustuntien määrän minimi. Ohjaukseen sisältyy aina jatkuva palaute opiskelijan edistymisestä.

On huolestuttavaa, että keskimääräiseksi opetuksen määräksi arvioidaan 12 tuntia, on selvää, että tästä tulee maksimi. Määrä on ehdottomasti aivan liian matala.

On hyvä, että rahoitukseen liittyvää ohjeistusta on tarkennettu, koska juuri ne opiskelijat, joiden opiskelut ovat viivästyneet, ovat vaarassa keskeyttää tutkinnon suorittamisen ja he myös tarvitsevat tukea opintoihin.

Lausunto on valmisteltu yhteistyössä seuraavien Tehyn yhteistyöjäsenjärjestöjen kanssa: Suomen Kätilöliitto, Suomen sairaanhoitajaliitto ja Suomen kuntoutusohjaajien yhdistys ry.

Millariikka Rytönen
puheenjohtaja
Tehy ry

Kirsi Sillanpää
johtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Kirsi Coco, koulutuspoliittinen asiantuntija, Tehy ry, kirsi.coco@tehy.fi, p. +358408215057